

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžfk/54/2018
Identifikačné číslo spisu: 7018200017
Dátum vydania rozhodnutia: 21.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7018200017.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu/sťažovateľa: D. R., K., v konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky zast. JUDr. Michaelou Michalcovou, advokátkou, Fatranská 2/E, 040 11 Košice, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného pod č. 1428285/2017 zo dňa 06.11.2017 o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/5/2018-26 zo dňa 10. mája 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Sťažovateľovi právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Žalobou podanou Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „správny súd“) dňa 10.01.2018 sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1428285/2017 zo dňa 06.11.2017, ktorým na odvolanie žalobcu potvrdil rozhodnutie Mesta Košice č. MK/B/2017/037074/MK/B/2017/00014161/22 zo dňa 5.6.2017, ktorým bol podľa § 81 ods. 1 zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov a Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Košice č.131 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území Mesta Košice vyrubený miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na obdobie kalendárneho roka 2017 v sume 14,09 Eura.

2. Správny súd uznesením č. k. 6S/5/2018-26 zo dňa 10. mája 2018 postupom podľa § 59 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok zmenený zákonom č. 88/2017 Z.z. (ďalej aj „S.s.p.“, poprípade aj „Správny súdny poriadok“) odmietol žalobu z dôvodu, že žalobca v lehote a ani predĺženej lehote určenej správnym súdom podanie nedoplnil o splnomocnenie udelené advokátom, ktoré

splnomocnenie malo byť k jeho žalobe pripojené s podaním žaloby alebo dodatočne zaslané súdu na základe výzvy súdu uznesením z 27.02.2018 č. k. 6S/5/2018-5, a to napriek poučeniu, ktoré žalobcovi súd doručil spolu s týmto uznesením dňa 17.03.2018. Žalobca ani v zmysle poučenia o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania v smere, že má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo Centrom právnej pomoci, pokiaľ spĺňa podmienky na poskytnutie takejto pomoci neoznámil súdu, že by takúto právnu pomoc využil, a to napríklad potvrdením Centra právnej pomoci o podaní takejto žiadosti.

3. V odôvodnení rozhodnutia správny súd uviedol, že povinné zastúpenie advokátom vyplýva z povahy správneho súdnictva, pretože sa v ňom preskúmava zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a riešia prevažne právne otázky. Povinné zastúpenie advokátom je žiaduce aj z dôvodu viazanosti správneho súdu rozsahom a dôvodmi žaloby. Len advokát je schopný konať s náležitou znalosťou veci spojenou s jeho odbornosťou, a preto sa v správnom súdnictve vyžaduje povinné zastúpenie advokátom, ako aj spísanie žaloby advokátom v zmysle ust. § 49 ods. 1 S.s.p.

4. Pretože žalobca vadu žaloby neodstránil v súdom stanovenej lehote ani v súdom predĺženej lehote a súdu nepredložil splnomocnenie udelené advokátom ani nepožiadaval o právnu pomoc príslušné Centrum právnej pomoci, správny súd konštatoval, že žalobca svoju žalobu nedoplnil a súčasne konštatoval, že pre uvedený nedostatok nebolo možné v konaní pokračovať.

5. Správny súd s poukazom na ust. § 59 ods. 3 S.s.p., z vyššie uvedených dôvodov podanie žalobcu odmietol uznesením podľa § 59 ods. 3 S.s.p.

II.

Kasačná sťažnosť

6. Proti uzneseniu správneho súdu podal sťažovateľ v zastúpení advokátkou kasačnú sťažnosť a navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec správne súdu na ďalšie konanie. V kasačnej sťažnosti uviedol, že plnomocnenstvo na spísanie kasačnej sťažnosti bolo udelené a prijaté na základe Rozhodnutia Centra právnej pomoci, Kancelária Košice, sp. zn. KaKE 19713/2018-PP zo dňa 14.06.2018, vydaného na podklade ust. § 12 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov, a ktorým bol sťažovateľovi predbežne priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci.

7. Sťažovateľ uviedol, že dňa 11.06.2018 požiadaval Centrum právnej pomoci o poskytnutie právnej pomoci vo veci kasačnej sťažnosti. To vzhľadom na plynutie lehoty pre spísanie kasačnej sťažnosti sťažovateľovi nárok predbežne priznalo a určilo advokátku na zastupovanie, keďže má za to, že v zmysle ustanovenia § 8 zákona o poskytovaní právnej pomoci nejde o zrejme bezúspešný spor.

8. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti uviedol, že kasačnú sťažnosť podáva z dôvodu, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p.

9. Uviedol, že správny súd ho vyzval na doplnenie návrhu/ žaloby, ktoré som uskutočnil dňa 27.04.2018. Túto skutočnosť správny súd sám uvádza v bode 5 napadnutého uznesenia.

10. Správne súdu vyčítal, že ho nepoučil pokiaľ ide o skutočnosť, že v danom type konania musím byť povinne zastúpený advokátom, a to už aj pokiaľ ide o spísanie žaloby. Doplnil, že nie je osobou, ktorá by mala právnické vzdelanie. Na druhej strane na Krajskom súde v Košiciach má podaných viacero žalôb, z ktorých niektoré boli podané vo veciach správneho trestania, iné v sociálnych veciach a ďalšie vo veciach slobodného prístupu k informáciám a to tak, ako to predpokladá § 49 ods. 2 písm. b) a c) S.s.p. V týchto konaniach sa zastupujem bez pomoci advokáta a mal za to, že v prípade žaloby z 10.01.2018 je princíp rovnaký.

11. Zdôraznil, že správny súd ho explicitne nevyzval v tom zmysle, že sa musí nechať zastúpiť advokátom, iba že má doplniť žalobu o chýbajúce náležitosti. Ma za to, že svoju povinnosť si dodatočným podaním splnil.

12. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby kasačný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiadal o priznanie náhrady trov konania a náhrady trov kasačného konania.

III.

Právne závery kasačného súdu

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „kasačný súd“) v konaní o kasačnej sťažnosti preskúmal uznesenie správneho súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.) a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. zákona o súdoch) dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti sťažovateľa nemožno vyhovieť.

Podľa § 49 ods. 1 S.s.p. žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 59 ods. 1 S.s.p. platí, že ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote podľa § 58 ods.2.

Podľa ods. 2 v uznesení podľa odseku 1 správny súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho doplniť alebo opraviť, a poučí o možnosti podanie odmietnuť.

14. Správny súdny poriadok stanovil ako procesnú podmienku konania pred správnym súdom povinné právne zastúpenie advokátom počas celého konania s niektorými výnimkami zakotvenými v ustanovení § 49 ods. 2 S.s.p., pričom výslovne ustanovil, že táto povinnosť sa vzťahuje aj na spísanie žaloby.

15. Zákonodarca uvedené povinné zastúpenie s cieľom zabezpečiť aj týmto spôsobom zdokonalenie správneho súdnictva v Slovenskej republike (viď všeobecná časť dôvodovej správy k návrhu zákona) prostredníctvom takých procesnoprávných inštitútov

„ktoré umožnia čo najviac sa priblížiť k ideálu rýchlej a spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania za predpokladu zodpovedného prístupu subjektov k súdnemu konaniu a vytvoriť tak priestor pre kvalitnejšie súdne rozhodnutia. S uvedeným nevyhnutne súvisí aj ďalší cieľ, a to zlepšiť vymožiteľnosť práva judikovaného v civilnom súdnom konaní, čo predpokladá vytvorenie efektívnych inštitútov procesu v správnom súdnictve.“

v osobitnej časti dôvodovej správy objasňuje najmä tým, že

„v správnom súdnictve je totiž značne obmedzená možnosť zmeny žaloby po uplynutí lehoty na jej podanie, a preto je pre rozhodovanie správneho súdu určujúci práve obsah žaloby (rozsah a dôvody), pričom samotné zastupovanie na pojednávaní je v podstate sekundárne.“

16. Pre kasačný súd je nepochybné, že povinné zastúpenie advokátom je jedným z vyššie uvedených procesnoprávných inštitútov, ktoré majú priblížiť správne súdnictvo k ideálu rýchlej a spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania tým, že právne služby poskytnuté advokátom so štandardom uvedeným v § 18 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov zabezpečia najmä vysokokvalifikované a profesionálne spísanie žaloby vrátane koncipovania žalobných bodov (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.) a následne prispievajú k efektívnemu vedeniu súdneho prieskumu.

17. Účelom povinného právneho zastúpenia je týmto spôsobom zabezpečiť účinnú ochranu práv a záujmov účastníkov v konaní pred správnym súdom, kde sa spravidla riešia zložité právne otázky z rozsiahlej oblasti správneho práva, na ktoré účastník nedostal v administratívnom konaní pre neho uspokojivú odpoveď.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. v znení relevantnom pre preskúvanú vec advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Prítom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

18. Základným dôkazom preukazujúcim splnenie povinnosti zákonného zastúpenia advokátom pre správny súd je preto splnomocnenie [ide nepochybne o legislatívny novotvar, ktorý bude nepochybne pôsobiť rozporuplne voči zaužívanému hmotnoprávnemu plnomocenstvu zakotvenému v ustanovení § 31 a nasl. Občianskeho zákonníka - poznámka kasačného súdu], ktoré je udelené advokátovi, alternatívne potvrdenie o požadovanom právnickom vzdelaní žalobcu, jeho zamestnanca alebo člena, a toto je v zmysle § 182 ods. 2 písm. a) S.s.p. povinnou náležitosťou správnej žaloby, ktoré musí byť k správnej žalobe aj pripojené. Tak sa stáva súčasťou súdneho spisu a dostupným dôkazom aj na spätné potvrdenie splnenia hore uvedenej podmienky konania.

Podľa § 182 ods. 2 písm. a) a b) S.s.p. k správnej žalobe musí byť pripojené

a/ splnomocnenie udelené advokátom, ak nejde o výnimky uvedené v § 49 ods. 1 a 2

b/ potvrdenie o požadovanom vzdelaní žalobcu, jeho zamestnanca alebo člena podľa § 49 ods. 1.

19. Z preskúvanej veci je tiež nesporné, že sťažovateľ nie je osobou s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa a preto sa na neho nevzťahuje výnimka zo zásady povinného právneho zastúpenia uvedená v ustanovení § 49 ods. 2 S.s.p.

20. Z uvedeného dôvodu v konaní o správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného mal povinnosť byť zastúpený advokátom už od okamihu spisovania žaloby.

21. Nakoľko zákonodarcia sa v ustanovení § 49 ods. 1 S.s.p. neuspokojil len so stanovením povinného zastúpenia advokátom počas celého konania pred správnym súdom (ako tomu bolo podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok účinného do 30.06.2016), ale zdôraznil v zmysle koncentračnej zásady požiadavku, aby bola žaloba advokátom už spísaná, tak tým dal najavo, že prevzatie zastúpenia žalobcu až po podaní správnej žaloby nedostatok procesnej podmienky podľa § 49 ods. 1 S. s. p. nemôže odstrániť.

22. Z jednoznačnej formulácie zákonnej požiadavky na zastúpenie advokátom aj na spísanie žaloby je nutné potom vyvodiť, že preukázanie splnenia tejto procesnej podmienky musí vyplývať už z podanej správnej žaloby a jej povinných príloh. Skutočnosť, že žalobu spísal advokát má byť zrejmá už z jej samotného písomného vyhotovenia, v ktorom advokát, ktorý je poverený žalobcom na vypracovanie žaloby pripája v súlade s odbornou starostlivosťou svoje identifikačné údaje.

23. Ak z písomného vyhotovenia správnej žaloby a jej príloh nevyplýva, že bola spísaná advokátom, ide o neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, ktorého obligatórnym právnym následkom je odmietnutie žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. f) S.s.p.

24. Pokiaľ by zo žaloby bolo zrejmé, že bola vypracovaná (spísaná) advokátom, avšak žalobca by k nej nepriložil písomné plnomocnenstvo advokáta, išlo by o neúplné podanie vo veci samej a správny súd by mal povinnosť vyzvať žalobcu na jeho doplnenie v stanovenej lehote (§ 59 S. s. p.).

25. V preskúvanej veci je zo súdneho spisu zjavné, že správna žaloba, ktorá bola podaná sťažovateľom na krajskom súde osobne 10.1.2018 nebola spísaná advokátom, pretože z jej textu ani z jej príloh takáto skutočnosť nevyplýva. Keďže sťažovateľ už v žalobe uviedol, že žalobu podáva bez náležitostí uvedených v ust. § 182 SSP, a to z dôvodu dodržania lehoty citovanej v ust. § 181 ods. 1 SSP, a to čisto len z objektívnych dôvodov a súčasne uviedol, že vyššie spomínané náležitosti svojej žaloby doručí na súd v čo najkratšom čase, pričom sťažovateľ do 27.02.2018 nedoplnil svoju žalobu o náležitosti, ako to uviedol v žalobe, krajský súd ho vyzval uznesením č. k. 6S/5/2018-5 zo dňa

27.02.2018, aby v lehote 10 dní od doručenia predmetného uznesenia doplnil svoju žalobu o chýbajúce náležitosti v zmysle ust. § 182 ods. 1 a 2 zákona č. 162/2015 Z.z. o Správnom súdnom poriadku (ďalej len „SSP“) a súčasne ho poučil, že k správnej žalobe musí byť pripojené splnomocnenie udelené advokátom, ak nejde o výnimky uvedené v § 49 ods. 1 a 2 SSP, resp. potvrdenie o požadovanom vzdelaní žalobcu, jeho zamestnanca alebo člena podľa § 49 ods.1 SSP a poučil ho o právnych následkoch nedoplnenia podania.

26. Z obsahu spisu vyplynulo, že odpoveďou na uznesenie súdu datovanou dňa 23.04.2018, podanou osobne na krajskom súde toho istého dňa sťažovateľ požiadal o predĺženie lehoty na doplnenie žaloby o chýbajúce náležitosti maximálne do 27.04.2018. Oznámením súdu z 03.04.2018 bolo žiadosti o predĺženie lehoty vyhovené s tým, že lehota stanovená uznesením súdu z 27.02.2018 č. k. 6S/5/2018-5 sa predlžuje o ďalších 10 dní, ktorá začne plynúť od doručenia predmetného oznámenia vzhľadom na prietľahu zavinenú sťažovateľom. Toto oznámenie sťažovateľ prevzal dňa 12.04.2018 po uložení zásielky na pošte 09.04.2018. Dňa 27.04.2018 sťažovateľ podal na krajskom súde osobne podanie nazvané „Oprava a doplnenie môjho podania podaného dňa 28. 11. 2017...“, v podaní ktorom jednak polemizuje s obsahom napadnutého rozhodnutia žalovaného a jednak pripája k svojmu podaniu žalované rozhodnutie a potvrdenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 26.03.2018 svedčiace tomu, že poberá pomoc v hmotnej núdzi v zmysle zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

27. Ako ďalej z obsahu súdneho spisu vyplynulo, sťažovateľ v lehote a ani v predĺženej lehote určenej správnym súdom podanie nedoplnil o splnomocnenie udelené advokátom, ktoré splnomocnenie malo byť k jeho žalobe pripojené s podaním žaloby alebo dodatočne zaslané súdu na základe výzvy súdu uznesením z 27.02.2018 č. k. 6S/5/2018-5, a to napriek poučeniu, ktoré sťažovateľovi súd doručil spolu s týmto uznesením dňa 17.03.2018.

28. Kasačný súd preto rozhodnutie krajského súdu, ktorý žalobu sťažovateľa odmietol považoval vo výroku za vecne správne. Podľa kasačného súdu správny súd mal však odmietnutie žaloby odôvodniť ustanovením § 98 ods. 1 písm. f/ S.s.p. Na správnosti tohto rozhodnutia nemení nič ani skutočnosť, že po rozhodnutí krajského súdu bol na základe Rozhodnutia Centra právnej pomoci, Kancelária Košice, sp. zn. KaKE 19713/2018-PP zo dňa 14.06.2018, vydaného na podklade ust. § 12 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov sťažovateľovi predbežne priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a určilo advokáta na zastupovanie. Táto sa vzťahuje až na podanie kasačnej sťažnosti a nemožno odstrániť ním nedostatok, ktorý spočíval v podaní žaloby, ku ktorej nebolo pripojené splnomocnenie udelené advokátom.

29. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, pretože správny súd dôvodne odmietol žalobu sťažovateľa. Na základe uvedeného kasačný súd podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú kasačnú sťažnosť proti uzneseniu správneho súdu zamietol.

30. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že v konaní neúspešnému sťažovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 S.s.p.).